

A MÚLTBA NÉZÉS DILEMMÁI AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN

C S U T A K Z S O L T

„Aki uralja a Múltat, uralja a Jövőt is, aki uralja
a Jelenet, uralja a Múltat is.”

George Orwell

Edmund Burke, közismert angol konzervatív politikai gondolkodó bölcsessége újra értelmet nyerhet 2020 nyarán a radikális történelem- és társadalomátalakító, felforgató amerikai események tükrében, miszerint: akik nem ismerik a történelmet, kénytelenek megismételni azt. Rögtön kérdezhetnénk, hogy melyik történelmi mozzanatot vagy időszakot lennének kénytelenek megismételni a tüntető, lázadó amerikaiak széles tömegei? A rabszolgaság embertelen intézményének globális méretű és közel három évezredes történelmi korszakát vagy a véres, 19. századi amerikai polgárháború időszakát, amely mondhatni lezárta mindezt a nyugati történelemben? Vagy inkább a történelmi tudat és emlékezet teljes átalakítási kísérlete zajlik a jelenkori társadalmi viszonyok feletti ellenőrzés megszerzése céljából a baljóslatú, fent idézett orwelli gondolat jegyében?

ÚJ MÚLT

Gyors és felületes válasz gyanánt pontosíthatunk, miszerint – ahogyan azt már szóban, írásban és főleg pusztító tetteikkel is kifejezésre juttatták – az elhíresült *Black Lives Matter* (BLM, avagy „a fekete életek számítanak”) mozgalom tagjai, illetve a rájuk épülő szélsőbaloldali antifasiszta szervezetek dühös képviselői elsősorban az amerikai (és egyben európai kontextusú) történelem és társadalmi berendezkedés számukra ideológiailag nem elfogadható időszakait, képviselőit szeretnék kitörölni, eltüntetni. Ugyanakkor a forradalmi tisztogatási lendület kiterjed nemcsak a közterek szobraira, hanem a műalkotásoktól kezdve a nyelvi formulákon keresztül a tankönyvek történelemszemléletére is, és ez a folyamat egyáltalán nem George Floyd 2020 május végi halála nyomán kezdődött.

A jelképek, szavak, illetve eszmék valóságformáló erejéről számos nagyszerű tanulmány született már. Jelen munkában nem áll módunkban ezt a fontos témát bővebben kifejteni, elégedjünk meg azzal a megállapítással, hogy ezek a puha hatalmi befolyásoló tényezők (*soft power tools*) jelentős részben meghatározzák és alakítják egy társadalom önértékelését, identitását és valóságértelmezését. Következésképp Joseph S. Nye tipológiája¹ alapján kijelenthetjük, hogy

1 Joseph S. Nye, amerikai politikatudós eredeti terminológiájában: kemény, puha és okos erőkitetés (*hard, soft and smart power projection*). Joseph S. NYE: *Bound to Lead. The Changing Nature of American Power*. Basic Books, New York, 1990. 240–243.

mindazok a hatalmi erőterek – kormányok, politikai pártok és mozgalmak, civil szervezetek vagy épp a nagyhatalmú médiaszolgáltatók –, amelyek képesek ellenőrizni (vagy csupán megfelelő irányba terelni) az értelmezési keretrendszert, meghatározni az eszmék, szavak és jelképek paradigmáját, tulajdonképpen képessé válnak uralni a társadalom valóságpercepcióját, és dominálni a közgondolkodást. Ebben az esetben megvalósulni látszik a fenti orwelli mottóban is felidézett disztópikus felismerés és a sajnálatosan velejáró lehangoló intellektuális sivárság, valamint a kizárólagosságra törekvő szellemi homogenitás, miképp George Patton, legendás amerikai hadseregtábornok lakonikusan megjegyezte: „ahol mindenki egyformán gondolkodik, ott valaki egyáltalán nem gondolkodik.”²

A következő oldalakon kísérletet teszünk az immár globális kontextusúvá váló, de elsődlegesen mégiscsak amerikai sajátosságú problémahalmaz társadalmi és politikai, sőt eszmei okainak, mozgatóelemeinek feltárására. Az Egyesült Államokban megfigyelhető jelenség, hogy körülbelül két évtizedenként felszínre törnek a nagyvárosok színes bőrű kisebbségei körében a mélyben lapangó faji és társadalmi problémák. E mély törésvonalak mentén kisebb-nagyobb mértékben, de bekövetkeztek pozitív gazdasági és társadalmi változások a washingtoni politikai elit és a különféle nyomásgyakorló csoportok együttműködése folytán. Mindazonáltal olyan mértékű, intenzitású, mélységű és ideológiai telítettségű tiltakozó megmozdulások, mint amilyenek 2020 májusa óta zajlanak, valójában előzmény nélkülinek tekinthetők az Egyesült Államok történetében.

Nyilvánvaló és egyben sajnálatos módon a nagyon sok változó tényezőjű társadalmi, történelmi és politikai jelenségek, események okainak vizsgálatát – amúgy a háborús konfliktusok mibenlétéhez hasonlóan – sokkal inkább tekinthetjük művészeti elemző tevékenységnek, mint teljességgel objektív, pozitivistá szemléletű tudománynak, hiszen nincsenek karakán egyszerűséggel meghatározható és axiómaszerűen kimutatható válaszok, annál inkább általánosító, gyakran szubjektív észrevételek és bizonyos eszmei keretrendszer alapján megfogalmazott társadalomtudományi elméletek. Az óhatatlanul felbukkanó ideológiai alapú összeütközéseket elkerülendő, megjegyezzük, hogy a továbbiakban az angolszász klasszikus nemzeti liberális, ma már konzervatívnak nevezhető politikai eszmerendszer kiindulópontjából és szemléletmódjából közelítjük meg a nyugati világban elterjedő radikális történeteket egy okfejtő, magyarázó értelmezési keretrendszer felvázolásának kísérletével.

KÁNONCSERE

Az ember nem vághatja ki magából a múltját. Az ember a múltjából van gyúrva, mint a szobor az agyagból – írta egykor Lugossy Gyula. Köztudomású, hogy a társadalmak épített kulturális, történelmi örökségének fontos részei a szobrok, akárcsak az elmúlt korok szellemi hagyatékának tekinthető a műalkotások és könyvek is. E szimbólumok elpusztítása az általuk képviselt eszmék és értékek eltörlését is feltételezi, ezért tartja magát a klasszikussá vált heinei mondás, hogy ahol könyveket égetnek, ott előbb-utóbb az emberek is sorra kerülnek.

Remélhetőleg az amerikai és nyugat-európai események nem fogják igazolni Heinrich Heine *Almaso* című tragédiájában 1821-ben leírt és előbb említett baljóslatú profetikussorait, ugyanakkor számos előjel arra enged következtetni, hogy az amerikai események nem csupán egy tragikus haláleset által kiváltott, globálissá váló tiltakozáshullám utórezgései, hanem már szervezeten összehangolt, ideológiailag mélyen átitatott és forradalmiasan irracionális cselekménysorozat részei. Az elmúlt hónapok eseményei során, antagonisztikus módon, nem a totalitárius diktatúrák képviselőinek szobrait és jelképeit kell oltalmazni immár világszerte, hanem olyan köztiszteltetben álló és globális példaképpé vált személyiségek állnak ideológiai támadás alatt, mint George

2 11 quotes that show the great leadership of General George Patton. *Business Insider*, 2015. december 21. <www.businessinsider.com/11-quotes-that-show-the-great-leadership-of-general-george-patton-2015-11>

Washington, Thomas Jefferson, Abraham Lincoln, Ulysses S. Grant elnökök, vagy Mahatma Gandhi, Szent Juniper Serra, a legendás brit miniszterelnök, Winston Churchill, sőt, égbekiáltó módon, a keresztény vallás „fehér” apostolainak ábrázolásai is veszélyben forognak.³

Ahogy a német nácik ikonikussá vált pillanatukban 1933-ban máglyára vetették Einstein, Brecht, Jung, Freud, vagy épp Hemingway és André Gide műveit, némi túlzással, de a torz eszmeiség hevületét tekintve mégiscsak hasonlóképp jártak el a szélsőséges marxista történelemátalakító és a „múltat végleg eltörölni” lendületétől megszállott, kevésbé művelt maoista diákok

szervezetten összehangolt, ideológiailag átítatott cselekménysorozat

1966-ban (és utána) a „kulturális forradalom” idején. A mélyen indoktrinált és felbőszített ifjú kommunista pártaktivisták és maoista diákok, a hírhedt „vörös gárdisták” vezényletével tanárok és egyéb veszélyes városi értelmiségiek ezreit lincsték meg (csak Pekingben közel 1500 tanárt), és Mao Ce-tung hírhedt „négy régiség” elvét kö-

vetve⁴ felbecsülhetetlen értékű antik műalkotásokat és a kínai történelmi örökség pótolhatatlan remekműveit ítétek pusztulásra, a maoizmus szellemiségével összeegyeztethetetlen fölösleges kacatnak nyilvánítva azokat. A Mao által jegyzett központi direktíva szerint minden embert és eszmét könyörtelenül el kellett pusztítani 1966 nyarán, amely a kínai munkás–paraszt szocializmus építésének és kiteljesedésének útjában állhatott.

Anakronisztikusan érdekes és baljós egybeesés, hogy a fél évszázaddal később, 2020 nyarán Seattle belvárosában ténykedő hírhedt CHAZ anarchista autonóm körzet aktivistái nagy valószínűséggel anélkül, hogy tudatában lennének politikai elképzeléseik mélységesen maoista, marxista [vagy az SA könyvéteit idéző náci – *a Szerk.*] jellegének, ugyanezeket az elveket hangoztatják, csak éppen amerikai vonatkozásban. Nevezetesen, ők úgy gondolják, hogy le kell bontatni az egész amerikai alkotmányos jogrendszert rendőrséggel, ügyességgel, bíróságokkal, kongresszussal és a társadalom nagy részével együtt az alapokig, és újat teremteni a BLM faji politikai elképzelései alapján.⁵ Természetesen azzal a nem elhanyagolható részlettel adósak maradtak, hogy a társadalmi újraépítés bonyolult folyamatát – sajátosan zavaros elképzelések alapján – mégis miképpen képzelik el kivitelezni.

VÉLEMÉNYTERROR

A radikális baloldali forradalmak legfőbb jellemvonása a francia jakobinusoktól Lenin bolsevik mozgalmán és Mao Ce-tung kulturális forradalmán keresztül némi túlzással a BLM és az amerikai baloldali (ál)liberális vélemény-diktatúráig – elméleti síkon és tipológiai karakterei alapján még nagyon is fenntartható módon – nem más, mint a totalitárius ideológiai kizárólagosság és abszolút igazság tudatának elve, mindez romboló akarattal és szellemi, illetve fizikai erőszakkal társulva.

Sokan mondhatnák, és valószínűleg meg is teszik, hogy eltúlzott és aránytalan a hasonlat az amerikai események és a maoista kulturális forradalom pusztítása között, de fő jellemvonásaiban igencsak sok párhuzam és egyezés megfigyelhető. Egyrészt a torz és kirekesztő ideológiai telítettség, illetve a pusztító forradalmi hevület vélt vagy inkább valótlán és drámaian felnagyított jelenkori sérelmek évszázadokra visszamenőleges orvoslása által, másrészt a számukra elfogadhatatlan és pusztulásra méltó történelmi örökség kitörlesztésének vágya révén.

Az amerikai konzervatív véleményformálók, értelmiségiek látszólag igencsak óvatos, taktikus visszavonulót fújtak az úgyszintén többnyire baloldali főárambéli sajtókampány és a felsőoktatásban dominánssá vált szélsőliberális,

3 Shaun King, BLM-aktivista a fehér Jézus szobrok eltávolításáról: <[https://www.newsweek.com/white-jesus-statues-should-torn-down-black-lives-matters-leader-says-1512674?utm="](https://www.newsweek.com/white-jesus-statues-should-torn-down-black-lives-matters-leader-says-1512674?utm=)>

4 Tom PHILLIPS: The Cultural Revolution: all you need to know. *The Guardian*, 2016. március 14.

5 Ami HOROWITZ: *Inside CHAZ. The Capital Hill Autonomous Zone*. 2020. június 17. <https://www.youtube.com/watch?v=ZpW_QLWrubE>

Antikultúra – Az SA nyilvános könyvégetése a berlini Opernplatzen, 1933. május 10. (United States Holocaust Memorial Museum)

illetve újbóloldaliként is leírható ellenszélben. Hiszen az utóbbi évek, sőt évtizedek során olyan aggasztó, az alkotmányos gondolkodást és véleményszabadságot súlyosan korlátozó trendek és jelenségek váltak meghatározóvá az amerikai közéletben és a felsőoktatás szellemi műhelyeiben, amelyek már radikálisan befolyásolják, drasztikusan leszűkítik, sőt ellehetetlenítik a konzervatív és nem-liberális, ilyenformán „másként gondolkodó” értelmiségiek napi tevékenységét és szellemi munkáját.

Az értelmezhetetlenül felnagyított és minden társadalmi, kulturális, tudományos és politikai vonatkozásra kiterjesztett faji, vallási, nemi identitás alapú megkülönböztetés elleni harc jegyében az évtizedes múltra visszatekintő úgynevezett biztonságos terek (*safe spaces*) mozgalma, és gyakorta szélsőbaloldali szlogeneket hangoztató szerveződései immár teljes intézményeket magukba foglalnak és *de facto* gondolatrendőrséggént működnek az egyetemi szemináriumok szobáktól az auditoriumokon keresztül a diákcentrumokig. Egy amerikai egyetemi kampuszon immár nem igazán lehet tudni, hogy bármilyen ártalmatlannak vagy viccesnek tűnő online vagy nyomtatott tartalom megosztása, egy-egy verbális megjegyzés milyen felháborodott és diszkriminációt kiáltó reakciót (*trigger warning*) válthat ki a hallgatóság hiperérzékeny tagjaiból, amelynek komoly szakmai és jogi következményei lehetnek az „elkövető” számára, amint ezt már számos eset elrettentésképp jól illusztrálja.

Az akadémiai gondolat- és véleményszabadságot, a kritikai gondolkodás alaptételeit is zárójelbe tevő és akár fajvédőnek is tekinthető diszkrimináció-ellenes ideológiai elgondolások mentén elszaporodtak az olyan botrányos esetek és megtorló jogi lépések, intézkedések, amelyek során többnyire konzervatív

eszmiségű és értékrendszerű tanárok, újságírók, véleményformálók gondolatait, évek során sajátosan kimunkált szakmai véleményét kérdőjelezi meg, sőt cenzúrázzák ki a hallgatók csoportjai. Az esetek vizsgálatai során úgy tűnik, hogy ezek a befolyásos és harsány nyomásgyakorló diák és érdekvédelmi szervezeteik tulajdonképpen átveszik az igazságszótó bírói hatalmi ág attribútumait is. Rögtönítélő hallgatói és jól szervezett baloldali véleményformáló közösségi médiacsoportok az álságos és felettébb tudománytalan előítélet- és értékítéletmentes (*not being judgemental and prejudicial*) továbbá diszkriminációellenes paradigma jegyében (valójában éppen hogy annak szellemiségével ellentétes módon) beperelnek és jól bevált online karaktergyilkossági mechanizmusok révén állásuktól megfosztanak több évtizedes szakmai múlttal bíró kutatókat, professzorokat, számukra irritáló vagy veszélyesnek titulált véleményformálókat. Mindemellett, járulékos haszonként, a csoportos megfelelési kényszer és a túlzott politikai korrektség jegyében teljességgel elbátortalanítják, illetve megfosztják hallgatótársaikat az önálló véleményalkotás jogától és szabadságától, míg az oktatókat, véleményformálókat az önkéntes intellektuális cenzúrába hajszolják.

Minden ellen, ami „rég” –

Kínai Buddha-szobrok elégetése a „Nagy Proletár Kulturális Forradalom” idején, 1966 körül (Roderick MacFarquhar–Michael Schoenhals: *Mao's Last Revolution*. Harvard UP, Cambridge, 2006.)

Amint a Los Angeles-i Kaliforniai Egyetemen dolgozó Gordon Klein közgazdász professzorának⁶ vagy a Közép-floridai Egyetem Charles Negy⁷ pszichológus professzorának az esete is példázza, a rögtönítélő hallgatói csoportok nyomásától és botránykeltő aktivitásától tartva az intézményvezetők inkább igyekeznek megszabadulni a „kényes ügybe” keveredő és kényelmetlen, vagyis a liberális főiránytól eltérő módon, azaz önállóan gondolkodó akadémiai személyiségektől. Teszik mindezt a fenti paradigmát követve, a politikai korrektség

⁶ Gordon Klein professor esete fekete hallgatóinak feljelentése nyomán: <<https://losangeles.cbslocal.com/2020/06/10/ucla-professor-on-leave-gordon-klein/>>.

⁷ Charles Negy könyvet is irt a fehérek megszégyenítési kultuszáról, a *white shaming* jelenségről; többek között ezért is rasszizmus vádjával hallgatói feljelentették: <<https://www.nytimes.com/2020/06/05/us/ucf-professor-charles-negy-race.html>>.

soft power fétiserejének hatására és nem utolsósorban az egyetemi bevételek jelentős részéért felelős, féltve őrzött intézményi presztízs és marketing kultuszának foglyaiként.

Napjaink amerikai felsőoktatási intézményeinek jelentős részében – a szabad gondolkodást hirdető egyetemi jelmondatok ellenére – nagy valószínűséggel egyáltalán nem taníthatna egy Benjamin Franklin, Thomas Jefferson, George Santayana, William F. Buckley vagy Russell Kirk személyiségű és felfogású tudós, konzervatív politikai gondolkodó. Sőt, ezen okfejtés alapján megkockáztatjuk, hogy még a nemrég elhunyt Samuel P. Huntington gondolataiban is bőven találhatnánk nonkonform, kirekesztő jellegű és valamilyen apró betűs *policy* irányelvbe ütköző kijelentést, amely egyetemi karrierjének akár a végét is jelenthetné...

A faji problémák tematizálása és kihasználása révén totalitárius gondolati homogenításra törekvő baloldali teljes pályás intellektuális és politikai letámadása egyáltalán nem a 2013 óta működő BLM mozgalom révén jelentkezett, hanem már jóval korábban. A fentemlített Huntington által is felvázolt⁸ multikulturális társadalomátalakító projekt már az 1968-as drámai európai és amerikai események és újbaloldali eszmeáramlat nyomán megjelent, és a '70-es években a Ford- és Carter-elnökség idején teljesedett ki. A Reagan-korszakra jellemző második nagy hidegháborús mélypont idején az amerikai paleo- és neokonzervatív reneszánsz éveiben a baloldali multikulturalizmus és faji témák napirenden tartása igencsak visszaesett jelentőségéből. Ugyanakkor a Szovjetunió 1991-es szétesését követő unipoláris amerikai hegemonia évtizedében az újbaloldali gondolatokkal is szimpatizáló, olykor csak arkansasi „vörös párnak” is becézett Clinton-házaspár kormányzásának éveiben teljes erővel kibontakozott a szűkítő hatású politikailag korrekt nyelvezetet és gondolkodásmódot preferáló, illetve a multikulturalizmus dominanciáját és a liberális demokrácia teljes győzelmét hirdető politikai paradigma. Ekkor nyert teljes társadalmi és politikai legitimitást az Egyesült Államokban a szélsőségesen liberálisnak is nevezhető politikai eszmerendszer, amely a nyugat-európai újbaloldali értelmiség és politikai elit köreiből is termékeny táptalajra talált. Olyan, kimagasló amerikai baloldali közéleti személyiségek voltak meghatározó véleményformáló és politikaalakító pozícióban, mint a „vörös Hillary”⁹ vagy a gyakran Che Guevara-s zöld zubbonyban és sapkában pózoló vermonti szenátor, Bernie Sanders és New York állam jelenlegi demokrata párti kormányzója, Andrew Cuomo. Jellemző módon Cuomo kormányzó lánya is aktív BLM-es, rendőrség elleni demonstráló New Yorkban (májusban le is tartóztatták rövid időre), és úgyszintén kisebb botrányba keveredett egy családi Twitter-fotó alapján a szélsőbalos szimpatizáns nagymamájával, illetve mögöttük a háttérben, illusztris helyen a kandalló tetején lévő bekeretezett Che Guevara-képpel.¹⁰

Úgyszintén a hidegháború végén és különösképpen a Clinton-adminisztrációk idején terjedt el az amerikai középiskolákban a nagyon vitatott és neomarxista szellemiségű *A People's History of the United States* című történelemtankönyv, melyet Howard Zinn történész jegyez. Zinn a népszerűvé vált posztkolonialista megközelítésből és a progresszívnek is nevezett neomarxista történelemszemléletből kiindulva a gonosz, aljas fehér európai gyarmatosítók és rabszolgatartók történelmi és társadalmi bűneit hangsúlyozta előszeretettel híres művében, igencsak megkérdőjelezve az Egyesült Államok jogi és civilizációs lényegét is hordozó angolszász kultúra primátusát és dominanciáját.¹¹ Felfogása szerint a történész tankönyvíró elsődleges feladata nem bemutatni, hanem formálni a történelmet és legfőképp átalakítani a bigott, rasszista, idegengyűlölő és kirekesztő fehér amerikai társadalmat. Márpedig ez az elfogult

a liberális demokrácia
győzelmét hirdető
paradigma ””

8 Samuel P. HUNTINGTON: *Kik vagyunk mi?* ford. SZABÓ László Zsolt, Európa, Bp. 2005. 271–273.

9 Matt TAYLOR: How the left wing Learned to Love Hillary. *The Atlantic*, 2013. augusztus 13.

10 Mariah K. Cuomo és nagymamája, Ethel Kennedy (Robert Kennedy Jr. szenátor özvegye) Palm Beach-i otthonukban: <<https://nypost.com/2020/04/15/ethel-kennedy-loves-che-guevara-has-a-subversive-streak/>>.

11 Radical Marxist 'History' Textbook. *The Federalist*, 2020. június 19. <<https://thefederalist.com/2020/06/19/high-school-history-teacher-throws-out-textbooks-for-radical-marxist-history-book/>>.

szemléletmód a marxi tanítások gyakorlati megvalósításának tűnik a történetírásban és az oktatásban egyaránt, amelynek nagyon mélyre ható következményei lehetnek és amint érzékelhető, lettek is.¹² A többmillió példányban oktatott és olvasott tankönyv kiváló indoktrináló hatású műnek bizonyult az úgynevezett progresszív eszmékre fogékony ifjú amerikaiak milliói számára. Mindehhez ideológiailag tökéletesen harmonizálva csatlakozott az ezredforduló utáni évtizedben Nikole Hanna Jones, befolyásos fekete újságíró és afro-amerikai kultúracentrikus történész, aki jogvédő tevékenységével és radikális történelemformáló esszéivel a *New York Times* „1619 Projektjének” keretében még a Pulitzer-díjat is elnyerte.¹³ Jones fő üzenete, hogy az európai származású (fehér) Alapító Atyák – mint például Washington, Jefferson, Hamilton, Madison és Benjamin Franklin – hazug, képmutató és álságos módon az afrikai fekete rabszolgák véréből és verejtékéből hozták létre az Egyesült Államokat, amely nem a szabadság és egyenlőség földje, hanem az egyenlőtlenség, hazugság és könyörtelen kizsákmányolás állama lett. Eszmefuttatásában Jones ki-

fejt, hogy az igazi amerikaiaknak elsődlegesen az afrikai rabszolgák leszármazottait, a ma is elnyomott afroamerikaiakat kellene tekintenünk. A nem titkolt történelmi átnevelés folytán amerikai középiskolás diákok százezrei, több mint 3500 amerikai

nem titkolt történelmi átnevelés az iskolában

iskolában behatóan megismerkedhetnek az eltorzított és visszajára fordított amerikai történelemmel, a fekete áldozat- és rabszolga-narratíva (*black victim, slave narrative*) koncepciói nyomán átírt és radikálisan átértelmezett múlttal, amely jelentős mértékben meghatározza jelenüket, önképüket és identitásukat egyaránt.¹⁴ Mindez a tudatformáló folyamat a BLM-tüntetéssorozatra vetítve látványosan érthetővé és érzékelhetővé válik, miszerint a radikális társadalmi átalakulásokat igencsak agresszívan követelő tüntetők 80 százalékát 40 év alatti, baloldali értékrendű Demokrata Párt-szimpatizáns és 46 százalékban fiatal fehér amerikai személyek alkotják.¹⁵

Nem meglepő módon az iskolai történelemtankönyvekből és a fekete viktimológiai értekezésekből ismert üzenetek és a többségi fehér társadalom úgynevezett kiváltságait és történelmi, illetve jelenkori bűneit (*white shame, guilt & privileges*) felrováó kiáltványok gyakran visszatérő elemei az amerikai (és európai) BLM-megmozdulásoknak és anarchista jellegű szobordöntögető tüntetéseknél. A kollektív megbélyegzés és visszamenőleges hipotetikus igazságszolgáltatás a fehér bőrű (az Egyesült Államokban kaukázusinak nevezett: *caucasian*) emberek ellenében – amint a fent említett Charles Negy orlandói klinikai pszichológusprofesszor is rámutatott könyvében¹⁶ – gyakorlatilag a rasszizmussal egyenértékű fekete fajvédelem és pozitív diszkrimináció megnyilvánulása, amely ugyanakkor furcsa és ésszerűtlen módon beleillik a politikai korrektség szélsőséges kontextusába és a félreértelmezett liberális kánonba.

A VILÁG 1984-BEN

A fentiek alapján a szembetűnő realitások durva megnyilvánulási formáit figyelembe véve szomorúan megállapíthatjuk, hogy az amerikai társadalomban ezúttal egy radikális és retrográd, inkább negatív átalakulási folyamat indukálódott a koronavírus-járvány amúgy is komoly kihívásokkal teli időszakában, amely jóval túlmutat a személyes vagy akár kollektív faji sérelmek és egyenlőtlenségek tipológiáján. Az Egyesült Államokban a szélsőbaloldali, gyakran

12 David PLOTNIKOFF: Zinn's influential history textbook has problems, sasys Stanford education expert. *Stanford News*, 2012. december 19. <<https://news.stanford.edu/pr/2012/pr-wineburg-historiography-zinn-122012.html>>

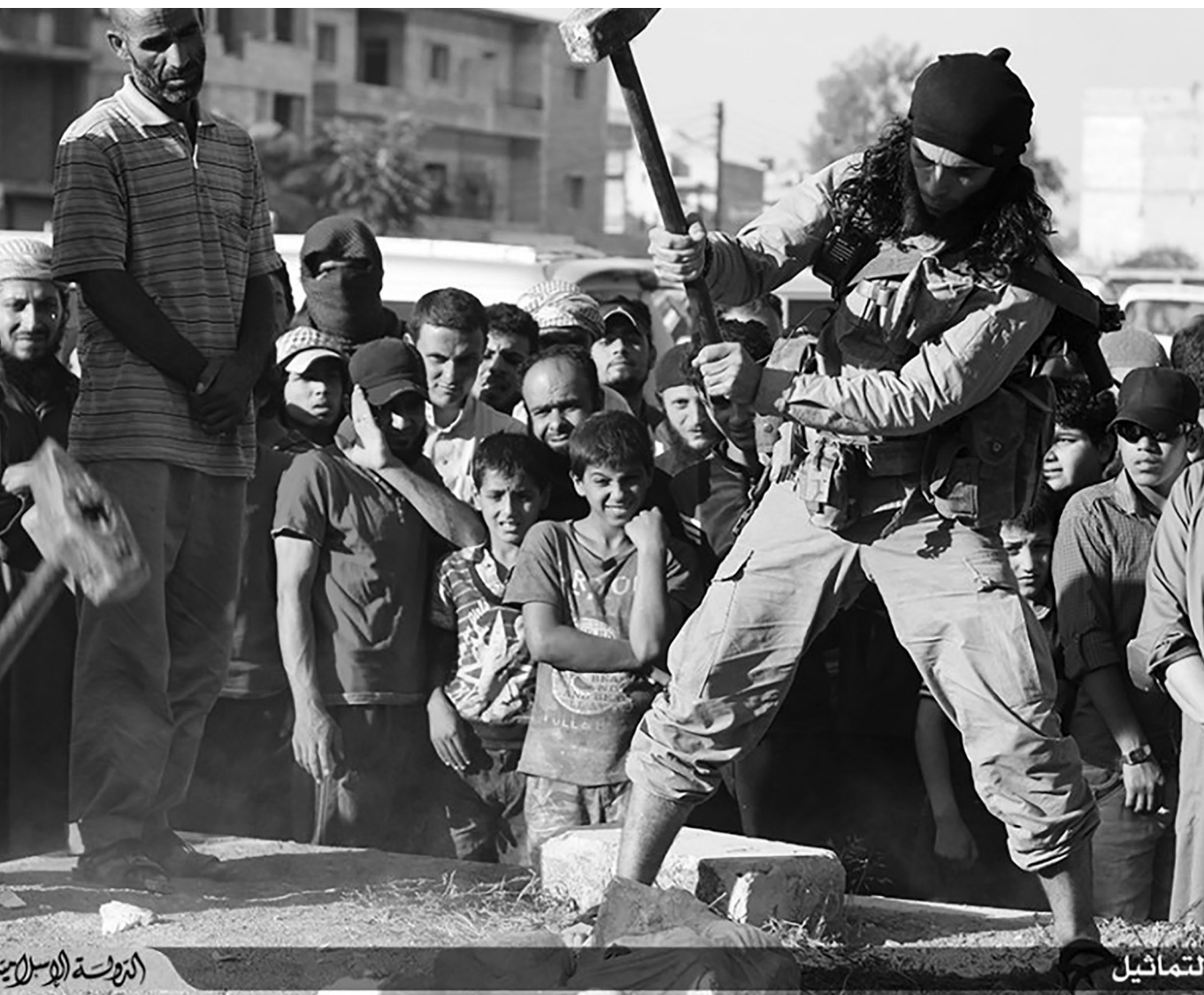
13 Nikole H. JONES: The 1619 Project. *The New York Times*, 2019. augusztus 14. <<https://www.nytimes.com/interactive/2019/08/14/magazine/1619-america-slavery.html>>

14 The 1619 Project Wins a Pulitzer Prize for Agitprop. *National Review*, 2020. május 7. <<https://www.national-review.com/2020/05/new-york-times-1619-project-wins-pulitzer-prize-for-agitprop/>>

15 Recent protest attendees are more racially and ethnically diverse, younger than Americans overall. *Pew Research Center*, 2020. június 24. <<https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/06/24/recent-protest-attendees-are-more-racially-and-ethnically-diverse-younger-than-americans-overall/>>

16 Charles NEG: *White Shaming. Bullying based on Prejudice*. Kendall Hunt, h. n. 2020.

„A múltat végképp eltörölni” –

Az Iszlám Állam terroristája széttöri Palmyra ókori szobrait, 2015 májusa
(Az ISIS hivatalos fotója)

anarchista beütésű politikai és társadalmi mozgalmak – kihasználva, eltérítve és rátelepülve a sokrétű és mély gyökerű faji jellegű társadalmi problémákra – tulajdonképpen átvették a közbeszéd és közgondolkodás feletti irányítást.

A politikai eszmék terepén még súlyosabb problémának tűnik, hogy visszajára fordult az amerikai angolszász eredetű klasszikus liberalizmus rendszere, ahhoz képest, ahogy azt a nagy Alapító Atyák a 18. század végén kigondolták és megalkották, és aggasztó módon kezd átalakulni egy totalitárius, egysíkú és önmagába záródó monolitikus eszmerendszerré, melynek háttérében egyre markánsabban és riasztóbban sejlenek fel a marxista gyökerű történelem- és társadalomátalakító üzenetek. Már a humor és a satíra műalkotásait sem kíméli a könyörtelen és ideológiailag mélyen elfogult cenzúra, mint ahogy nemrég megtörtént számos világhíres film és show, többek között a brit Vaczak Szálló és a Monty Python Show egyes epizódjainak esetében. A híres brit komikus, John Cleese szerint ez már igencsak orwelli állapot, hiszen „a humor lényege pont az, hogy minden komédia kritikus. Még akkor is, ha egy nagyon inkluzív viccet mondasz, mint például: »Hogyan neveltetted meg Istent? Hogy elmondod neki a terveidet!«. Ez az emberi kondíciókról szól, nem zár ki senkit. Ha azt kezded el mondani, hogy »nem szabad megsértenünk őket«, akkor a humor elveszett. És akkor, ahogy én látom, az 1984 világába kerülsz”.¹⁷ ■

17 Az 1984 világába kerülhetünk. *Mandiner.hu*, 2020. június 25. <https://mandiner.hu/cikk/20200625_az_1984_vilagaba_kerulhetunk_john_cleese_nekiment_a_politikai_korrektsegnek>